

- WRABER, T., 1967: Nekatere nove ali redke vrste v flori Julijskih Alp. Varstvo narave (Ljubljana) 5 (1966): 53–65.
- WRABER, T., 1983: Nekatere nove ali redke vrste v flori Julijskih Alp (V). Biološki vestnik (Ljubljana) 31 (2): 119–126.
- WRABER, T., 2006: 2 x Sto alpskih rastlin na Slovenskem. Prešernova družba, Ljubljana. 230 pp.
- WRABER, T. 2007: *Brassicaceae (Cruciferae)* – križnice. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 426–453.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave (Ljubljana) 14–15: 1–429.

IGOR DAKSKOBLER & BRANKO ŽUPAN

Hieracium aurantiacum L.

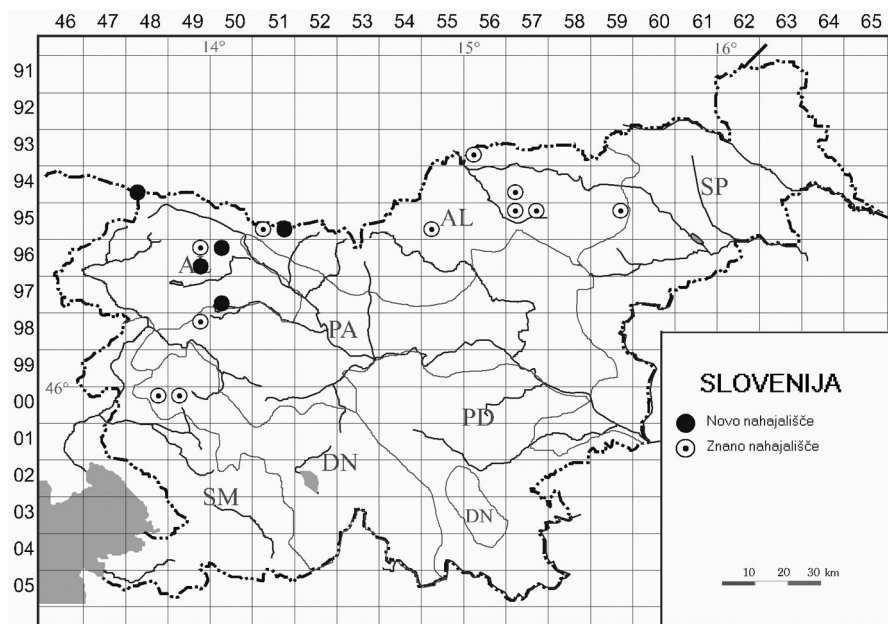
Nova nahajališča v Karavankah in Julijskih Alpah

New localities in the Karavanke and the Julian Alps

- 9448/3** (UTM 33TVM05) Slovenija: Gorenjska, Karavanke, Peč (Ofen/Monte Forno), 1500 m n. m., volkovje (*Nardetum strictae* s. lat.). Det. N. Praprotnik, 9.7.1994, terenska beležka.
- 9551/4** (UTM 33TVM44) Slovenija: Gorenjska, Karavanke, Košutica (Ljubeljska Baba), planina Korošica, 1700 m n. m., na zakisanem pašniku (*Nardetum strictae* s. lat.). Det. N. Praprotnik, 29.7.1993, terenska beležka.
- 9649/4** (UTM 33TVM23) Slovenija, Gorenjska, Julijske Alpe, Pokljuka, pl. Jelje, zakisan pašnik, 1200 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 10.7.2010, avtorjev herbarij.
- 9650/1** (UTM 33TVM23) Slovenija: Gorenjska, Julijske Alpe, Zatrnik, Pl. Berjanca, 1000 m n. m, kiso travnišče (*Nardetum strictae* s. lat.). Leg. & det. B. Anderle, 20.7.1986, avtorjev herbarij.
- 9750/3** (UTM 33TVM22) Slovenija: Gorenjska, Julijske Alpe, Soriška planina, ob planinski poti na Možic, 1450 m n. m., na robu zakisanega pašnika (*Nardetum strictae* s. lat.). Det. N. Praprotnik, 18.7.2004, terenska beležka (glej tudi PRAPROTNIK 2010: 45).

Oranžna škržolica (*Hieracium aurantiacum*) je evropska montanska vrsta (AECHIMANN & al. 2004: 690) oziroma arktično-alpska vrsta (HEGI & al. 1980: 176). Raste v gorovjih srednje in južne Evrope in v severni Evropi. Najbolj pogosta je na zakisanih travniščih v združbi volka (*Nardetum strictae* s. lat.), kjer jo kot diagnostično vrsto obravnavajo tudi KALIGARIČ & ŠKORNIK (2002) in ŠKORNIK et al. (2006). Zemljevid njene razširjenosti v Sloveniji so objavili JOGAN & al. (2001: 191).

V Karavankah je bila na arealni karti razširjenosti označena samo ena točka (9551/3). Za ta kvadrant že FLEISCHMANN (1844: 50) navaja nahajališče na Zelenici, ki pa v novejšem času ni bilo potrjeno. PAULIN (1916: 19) navaja »*Hieracium aurantiacum* L. ssp. *aurantiacum* typ.« na Begunjsčici

Slika 1: Razširjenost vrste *Hieracium aurantiacum* v Sloveniji

Figure 1: Distribution of *Hieracium aurantiacum* in Slovenia

na nadmorski višini 1700 m. Ta podatek sem potrdila 19.7.1990 (1650 m n. m.), 23.7.1994 (1450 m n. m.) in 8.7.1995 (1600 m n. m.). Na Begunjski je torej ta vrsta razmeroma pogosta.

V istem kvadrantu kot novo nahajališče na planini Korošica je Ljubelj, ki ga omenjata že FLEISCHMANN (1844: 50) in PACHER (1882: 165), ki pa le povzema podatek v Ljubljani rojenega botanika Friedricha Kokeila. Ta kvadrant je označen tudi v avstrijskem koroškem atlasu (HARTL & al. 1992: 200) kot nahajališče, ki je bilo odkrito pred letom 1900.

PACHER (1893: 92) navaja podatek Hansa Sabidussija »Scheriau-Alpe auf der Baba«. Na avstrijski strani Košutice (Ljubeljske Babe = Babe) je zaselek Žerjav in vrh Žerjavov Praprotnik, tako da se ta podatek po vsej verjetnosti nanaša na travnišča na severnem pobočju Košutice na avstrijskem ozemlju in že v kvadrantu 9551/2.

HARTL & al. (1992: 200) za oranžno škržolico navajajo tudi nahajališče v kvadrantu 9553/4. Odkrito je bilo med 1900-1944. HAYEK & PAULIN (1907: 136) sta zabeležila, da raste v Savinjskih Alpah na Koroškem redko samo na enem travniku in kot nahajališče zapisala »Leonhardsattel«. HAYEK (1911-1914: 739) navaja isto nahajališče (»Leonhardsattel bei Sulzbach = Solčava«) kot na Štajerskem. Nahajališče je mejno sedlo v grebenu Olševe, ki ga Slovenci imenujemo Strevčev vrh (1466 m), Avstrijci pa ga v novejših zemljevidih označujejo kot Heiligengeistsattel (po našem Sv. Duhu). To sedlo je bilo starodaven prehod iz Solčave v Železno Kaplo. Nahajališče pa seveda ni v Kamniško-Savinjskih Alpah, ampak v Karavankah. Ker po Strevčevem vrhu ne poteka samo državna meja med Slovenijo in Avstrijo, ampak tudi (bivša) deželna meja med Koroško in Štajersko, je možno, da oranžna škržolica uspeva na obeh straneh meje!

WRABER (2006: 197, 2007: 191) nahajališč vrste *Hieracium aurantiacum* v Julijskih Alpah ne navaja. V Gradivu za Atlas flore Slovenije (JOGAN & al. 2001: 191) pa je vrsta v Julijskih Alpah označena v kvadrantih 9649/2 in 9849/2.

POLDINI (2002: 242) v bližini Slovenije navaja nahajališča v osnovnih poljih 9446 (Malborghetto = Narborjet) ter 9546 in vsaj nahajališče (ali nahajališča) v slednjem je (so) skoraj gotovo v zahodnih Julijskih Alpah. Več nahajališč je v italijanskem delu Karnijskih Alp, v katerih je oranžna škržolica pogosta tudi na avstrijski strani.

Z novimi nahajališči potrjujemo uspevanje vrste *Hieracium aurantiacum* v slovenskem delu Julijskih Alp in dopolnjujemo njeno razširjenost v Karavankah. Zemljevid razširjenosti (slika 1) smo izdelali s programskim paketom FloVegSi (SELIŠKAR & al. 2003). V njem smo upoštevali tudi nahajališča v kvadrantih 9555/3 (Smrekovec, Krnes, Komen) in 9356/3 (Košenjak), ki so jih objavili ŠKORNIK et al. (2006).

Literatura

- AESCHIMANN, D., K. LAUBER, D. M. MOSER & J.-P. THEURILLAT, 2004: Flora alpina. Bd. 2: *Gentianaceae-Orchidaceae*. Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien. 1188 pp.
- FLEISCHMANN, A., 1844: Übersicht der Flora Krain's. 144 pp.
- HARTL, H., G. KNIELY, G. H. LEUTE, H. NIKLFELD, H. & M. PERKO, 1992: Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Kärntens. Naturwissenschaftlicher Verein für Kärnten, Klagenfurt. 451 pp.
- HAYEK, A., 1911-1914: Flora von Steiermark. 2 (1). Berlin. 870 pp.
- HAYEK, A. & A. PAULIN, 1907: Flora der Sanntaler Alpen. Abhandlungen der k. k. zool.-botan. Gesellschaft in Wien. 4 (2): 136.
- HEGI, G., H. MERXMÜLLER & H. REISIGL, 1980: Alpska flora. Državna založba Slovenije. Prevedel in dopolnil T. Wraber. 223 pp.
- JOGAN, N. (ed.), T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC-KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- KALIGARIČ, M., S. ŠKORNIK 2002: Contribution to the knowledge of the dry grassland vegetation on the highland areas of the Pohorje mountains (Slovenia). Annales, Ser. hist. nat (Koper) 12 (1): 53-60.
- PACHER, D., 1882: Systematische Aufzählung der in Kärnten wildwachsenden Gefässpflanzen. Jahrb. Naturhist. Landes-Mus. Kärnten 15: 165.
- PACHER, D., 1893: Systematische Aufzählung der in Kärnten wildwachsenden Gefässpflanzen. Jahrb. Naturhist. Landes-Mus. Kärnten 22: 92.
- PAULIN, A., 1916: Über einige für Krain neue oder seltene Pflanzen und die Formationen ihrer Standorte. 2. Carniola 2: 19.
- POLDINI, L., 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda Parchi e Foreste Regionali & Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Biologia, Udine. 529 pp.
- PRAPROTNIK, N., 2010: Oranžna škržolica. Gea 20(2): 45.
- SELIŠKAR, T., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 2003: FloVegSi 2.0. Računalniški program za urejanje in analizo bioloških podatkov. Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana.

- ŠKORNIK S., M. LONČAR & M. KALIGARIČ, 2006: Vegetation of silicicolous grasslands of the highlands of north-eastern Slovenia. *Hacquetia* (Ljubljana) 5 (2): 193–211.
- WRABER, T., 2006: 2 x Sto alpskih rastlin na Slovenskem. Prešernova družba. 230 pp.
- WRABER, T., 2007: *Cichoriaceae* – radičevke. In: A. Martinčič (ed.): *Mala flora Slovenije*. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 687–716.

NADA PRAPROTNIK & BRANE ANDERLE

Orchis provincialis Balbis subsp. *provincialis*

Pregled nahajališč malocvetne kukavice v Sloveniji

The overview of *Orchis provincialis* localities in Slovenia

- 9857/2** Slovenija: Štajerska, Doblatica, 1937. Vir: LJU 62736; Scheu H. (Wraber & Skoberne 1989: 231)
- 9947/3** Slovenija: Primorska, Goriška Brda, Vrh Brščiča, Nozno, nasad pravega kostanja pred vasjo, 420 m n.m. Det. B. Dolinar, 23. 4. 2000. Potrjeno: B. Dolinar & A. Trnkoczy 16. 4. 2008.
- 0149/1** Slovenija: Primorska, Vipavska Brda, mejica na travniku vzhodno od zaselka Štrancarji, 250 m n.m. Det. B. Dolinar, 14. 5. 2005.; potrjeno: 7. 5. 2008 in 26. 4. 2009 – oboje avtorjevi fotografski posnetki (<http://orhideje.si/orhideje-galerija/>) ter 19. 5. 2010.

Malocvetna kukavica (*Orchis provincialis* s. str.) uspeva na območju, ki sega od severne Portugalske preko Španije do južne Francije, kjer je po pokrajini Provansa dobila tudi vrstno ime (DELFORGE 2006). V Švici uspeva le v kantonu Ticino / Tessin (LAUBER K., WAGNER G. 1996), pojavlja se po vsej Italiji (PIGNATTI 1982), tudi na območju južnih Alp (PRESSER 2002). Najdemo jo vzdolž Jadranske obale (KRANIČEV 2005), v Albaniji, Grčiji vse do Krete in Rodosa, v zahodni Turčiji in severni Afriki (DELFORGE 2006).

Nam najbližja nahajališča so v Istri in na otoku Krku (KRANIČEV 2005), zahodno od nas pa v Furlaniji - Julijski krajini (PIGNATTI 1982, POLDINI 1991, POLDINI & al. 2002).

Prva navedba o pojavljanju v Sloveniji seže v leto 1937, ko je H. Scheu v Doblatici nad Laškim nabrala rastline in jih herbarizirala (LJU). Primerke teh rastlin je graški sodnik in ljubiteljski botanik H. Schaeftlein v maju 1968 skupaj s pismom izročil T. Wrabru in še danes se nahajajo v ljubljanskem univerzitetnem herbariju. Dr. Wraber se je skupaj z B. Prekorškom okoli leta 1968 napotil po poti, ki je opisana v pismu, vendar omenjene orhideje nista našla. Po izidu Rdečega seznama ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije (WRABER & SKOBERNE 1989: 231), kjer je bil podatek o nahajališču objavljen, so bile na tem območju opravljene posamezne botanične ekskurzije, vendar do danes ni bila potrjena prvotna najdba (M. Lipovšek, M. Škornik, V. Ravnik, M. Kocjan, B. Dolinar, ustna sporočila).

Po neuspešnem iskanju v okolici Laškega sem si orhidejo ogledal v Provansi na prelazu Col de Babaou (414 m.n.m) v pogorju Massif des Maures, nad naseljem Collobrières. Območje je poznano po nasadih pravega kostanja (*Castanea sativa*), kar mi je bilo vodilo za iskanje rastline na območju Goriških Brd in Vipavske doline.